

NIEUWSBRIEF LANDSCHAPSNETWERK BRUMMEN

AUGUSTUS 2024

Inhoud:

- *Gezocht: Communicatieve vrijwilliger met affiniteit met het landschap*
- *Audiovoorstelling: Het landschap spreekt, op 24 augustus 2024*
- *Patrijzenwerkgroep: Excursie Liendense Waard*
- *Landschapsnetwerk leidt workshop Groenblauwe dooradering in Zuidelijke IJsselvallei*
- *Hoe kan een agrarisch ondernemer verdienen aan Groenblauwe dooradering?*
- *Landschapsnetwerk gaat samenwerken met Waterschap Vallei en Veluwe*
- *Zet vast in je agenda: Landschapsgesprek, op 18 november*

Gezocht: Communicatieve vrijwilliger met affiniteit met het landschap

Het landschapsnetwerk Brummen is op zoek naar een vrijwilliger die voor ons de communicatieve kant wil oppakken en wil meedenken in het verder doorontwikkelen van het Landschapsnetwerk. Naast het verzorgen van contact met de media en het schrijven van content, liggen er ook 'grotere' uitdagingen, zoals het opzetten en ontwikkelen van een nieuwe website.

Ben jij iemand die het leuk vindt om deze communicatieve kant op te pakken en heb je affiniteit met de werkzaamheden waarmee het Landschapsnetwerk zich bezighoudt, dan zijn we op zoek naar jou!

Voor meer informatie en/of het kenbaar maken van je interesse, gelieve een mail te sturen naar info@landschapsnetwerkbrummen.nl. Graag horen we van je!

Audiovoorstelling: Het landschap spreekt, d.d. 24 augustus 2024

Op zaterdagmiddag 24 augustus vindt op de boerderij aan de Weg naar het Ganzen Ei 9 in Cortenoever de theatervoorstelling Het landschap spreekt plaats. Het is een audiovoorstelling waarbij de toeschouwers met koptelefoons op, op een speelse wijze kennismaken met de planten en dieren die samen het landschap maken. De voorstelling begint om 15.00 uur en iedereen is welkom vanaf half drie. Meer informatie en aanmelden via deijsselanders.nl.

Het landschap spreekt is de audiovoorstelling die we deze zomer spelen op twaalf plekken verspreid in de IJsselvallei. Op zaterdagmiddag 24 augustus spelen we het stuk in Cortenoever Brummen. Bij de boerderij aan de Weg naar het Ganzen Ei - wat een passende naam - komen de dieren en planten, onder en boven de grond, zelfs een Petfles en de IJssel, aan het woord en vertellen over de manier waarop ze met elkaar en ons, de mensen omgaan.

Natuurlijk spreekt het landschap niet echt maar het zegt wel van alles. De natuur communiceert onderling voortdurend. Dat willen we laten zien in de voorstelling. De mens is er niet meer en hoort het aan.

Het stuk laat op een mooie manier zien dat alles met alles samenhangt en dat we elkaar nodig hebben. Geen opgeheven vingertje, geen lesje in groen gedoe maar een belevenis waarin de bezoekers ontdekken dat de planten, dieren en de organismen ook hun burens zijn en dat we het samen doen.

Het landschap spreekt maakt deel uit van De IJssel anders, is een project van Gerard Hendrix en Albert Corporaal, beiden actief in de IJsselvallei en de IJsseldelta. In de IJssel anders gaan we na wat er gebeurt als we als mens een stapje terug doen: wat zou het landschap, met alles erop en eraan, willen? Zie de website: deijsselanders.nl

De voorstelling duurt anderhalf uur en is geschikt voor iedereen vanaf 8 jaar. Er zijn stoelen om in het speelveld te gebruiken. De voorstelling is (met enige hulp) toegankelijk voor mensen met een beperking.

Kaarten zijn verkrijgbaar via de website deijsselanders.nl. Daar vindt u ook de data van de andere voorstellingen.

Patrijzenwerkgroep: Excursie Liendense Waard

Op 13 juli zijn een zevental geïnteresseerden van de Patrijzenwerkgroep Brummen afgereisd naar Batenburg (gemeente Wijchen) om deel te nemen aan de excursie in de Liendense Waard. Na enige jaren van afwezigheid is deze traditie weer nieuw leven ingeblazen.

Op de parkeerplaats aan de Molendijk, aan de rand van de Liendense Waard, stond Jordy Houkes de groep op te wachten. Jordy is telcoördinator van de Patrijzengroep Maas en Waal. Het weer zat helaas niet mee maar ondanks de regen zijn er toch een groot aantal interessante zaken besproken.

Hagen en bloemstroken

Wat opviel is dat er in de Liendense Waard een groot aantal hagen te vinden zijn, waarvan ook een aantal dwars op de stroomrichting staan. Dit is in het verleden zo aangeplant, zoiets zou nu door de eisen en maatregelen van Rijkswaterstaat ook hier niet meer mogelijk zijn.

Juist bij de hagen worden veel patrijzen waargenomen, waaruit blijkt dat deze landschapselementen voldoende schuilgelegenheid bieden voor de patrijs. Een aandachtspunt is dat het maaibeeld aangepast moet worden om de stand van de patrijs te bevorderen. Enerzijds om nestgelegenheid te bieden maar zeker ook om de insecten aan te trekken die als voedsel voor de jonge patrijzen dienen.

Op een aantal plekken zijn bloemstroken ingezaaid. Echter zijn deze niet op de meest optimale plekken ingezaaid, maar veelal op natte of schaduwrijke delen van de percelen. De hoger gelegen en zonnige delen zijn beter, maar juist daar is de gewasopbrengst ook het hoogst.

In de Liendense Waard zijn geen keverbanken ingericht, hoewel dat ook hier zeker een positieve uitwerking zou kunnen hebben. Keverbanken inrichten vereist inzet en de bereidwilligheid om een deel van een perceel hiervoor beschikbaar te stellen. Kennelijk is dat in de Liendense Waard (nog) niet gelukt.

Schuilgelegenheid en bescherming

Om de broedgelegenheid te bevorderen blijkt in de praktijk dat een rand met hoog gras langs bijvoorbeeld een wegberm vaak al voldoende is voor de patrijs. Dit staat uiteraard los van het feit dat er dan ook voldoende voedsel (insecten voor de jonge en zaden voor de volwassen vogels) beschikbaar moet zijn. Hiervoor is dat randje gras zeker niet afdoende.

De plaatselijke Wildbeheereenheid (groep van samenwerkende jagers in het gebied) voert in de winter zaden bij aan de patrijs. Al tientallen jaren is het niet meer toegestaan om op de patrijs te jagen. Echter is het een taak (en morele plicht) van de Wildbeheereenheid om zich niet alleen op de jacht zelf te richten, maar ook op biotoopverbetering van (onder andere) de akkervogels, waaronder de patrijs. Juist op de plekken waar bijgevoerd wordt is een toename in patrijzen te zien. Ook is er een actief beleid om de vossenpopulatie te beperken zodat de kuikens de kans hebben groot te worden. Uit de telresultaten blijkt een positief effect op de aantallen patrijzen.

Territoria

In de Liendense Waard zijn circa 20 tot 30 territoria waargenomen. Dat houdt in dat hier in ieder geval een zingend mannetje of een koppel waargenomen is, op een afgebakende locatie. Of het een succesvol territorium is kan alleen in de nazomer bevestigd worden door telling van de jongen.

De Patrijzengelgroep Wijchen is in 2018 begonnen met tellen en kan concluderen dat in de Liendense Waard zich een stabiele populatie patrijzen heeft gevestigd.

Afronding

Na afloop van de ronde door het gebied keerde de groep weer richting de parkeerplaats en dankte Jordy voor zijn bevlogen verhaal. Tijdens de excursie zijn er geen patrijzen waargenomen maar na afloop werd er als kers op de taart toch een koppeltje patrijzen door een van de deelnemers waargenomen.

Foto's en input verslag met dank aan Berend Stam, Paul Schyns en Mariet Corstiaensen

Landschapsnetwerk leidt workshop Groenblauwe dooradering in Zuidelijke IJsselvallei

De gemeentes Apeldoorn, Voorst en Brummen (die samenwerken binnen de Stedendriehoek) willen Groenblauwe dooradering ontwikkelen in een gebied ten zuiden van de A1. Ze willen dat samen doen met de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap en de Agrarische Gebiedscooperatie Zuidelijke IJsselvallei. Het Landschapsnetwerk Brummen heeft op 19 juni een ontwerpessie georganiseerd met het doel gebieden te omgrenzen waar Groenblauwe dooradering de meeste meerwaarde oplevert. Dat kan zijn een verbetering voor de biodiversiteit of het leveren van landschapsdiensten. Denk daarbij aan voedselteelt zonder kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen, aan het aanpassen van het watersysteem aan klimaatverandering, en aan het verbeteren van de leefomgeving voor inwoners en recreanten. Met de zoekgebieden die uit de ontwerpessie komen gaan de gemeentes stappen zetten voor realisatie. Ze mikken daarbij op een financiële bijdrage van rijk en provincie.

Hoe kan een agrarische ondernemer verdienen aan Groenblauwe dooradering?

Met groenblauwe dooradering (GBDA) kan een agrarische ondernemer diensten leveren aan de maatschappij. Denk aan betere condities voor biodiversiteit, het verbeteren van de waterkwaliteit en het verhogen van de recreatieve kwaliteit van het Brummense landschap. Hoe zijn die diensten in te passen in het verdienmodel voor een Brummens boerenbedrijf?

Goed functionerende landschapsdiensten vragen om 10% GBDA. Het Landschapsnetwerk Brummen wil graag zichtbaar maken welke kosten een agrarisch ondernemer maakt voor 10% GBDA, en welke inkomsten nodig zijn om daaraan te kunnen verdienen. In opdracht van de Stedendriehoek, zoeken we samen met Bio-boerderij De Kruidbosch in Hall en Heidi Uenk een antwoord op die vragen. Vervolgens gaan we de discussie aan met partijen die belang hebben bij het leveren van landschapsdiensten door boeren.

Landschapsnetwerk gaat samenwerken met Waterschap Vallei en Veluwe.

Op 13 mei had de denktank klimaatadaptatie een derde bijeenkomst, deze keer samen met Hilde Buitelaar en Jasper Timmer van het Waterschap Vallei en Veluwe. De denktank wil het aanpassen van het watersysteem van het Brummense landschap aan klimaatverandering op de agenda krijgen, en uiteraard kan dat alleen in samenwerking met het Waterschap. Omgekeerd wil het Waterschap meer verbinding met inwoners en maatschappelijke partijen. Op deze avond is vastgesteld dat Landschapsnetwerk en Waterschap samen gaan optrekken. Daarbij ligt de aandacht vooral bij 3 beeksystemen: de Tondense beek, de Oekense beek en de Leuvenheimse beek. In elk van deze beeksystemen wordt al nagedacht over aanpassingen, maar het Landschapsnetwerk vindt dat de gevolgen van klimaatverandering (extreme droogte en extreme buien) daarbij meer aandacht moet krijgen.

Zet vast in je agenda: Landschapsgesprek op 18 november 2024

Het Brummense Landschapsgesprek, het negende alweer, gaat dit jaar over IJsselmarke. Onder die naam werkt een groep inwoners van onze gemeente samen met zo'n 20 boeren aan een lokaal voedselsysteem in de zuidelijke IJsselvallei. Meedoen met IJsselmarke levert de consument niet alleen vers en gezond voedsel op, maar ook een mooier landschap met een rijke biodiversiteit. IJsselmarke heeft de koers uitgezet, maar er moet nog veel gebeuren om een robuust netwerk te bouwen.

ijsselmarke

Als deelnemer aan het 9^e Brummense Landschapsgesprek op 18 november (20:00-22:00, Tjark Riks Centrum, Eerbeek) bent u straks helemaal op de hoogte van wat we rond IJsselmarke aan het doen zijn. U leert ook wat kopen bij IJsselmarke u aan meerwaarde oplevert, en u gaat ons helpen een paar lastige vraagstukken op te lossen. Bijvoorbeeld over hoe je de logistiek kunt organiseren met vrijwilligers. Of hoe je het IJsselmarke verhaal vertelt voor heel verschillende consumenten.

LANDSCHAPSNETWERK BRUMMEN

Wanneer u onze nieuwsbrief niet verder wenst te ontvangen, dan volstaat een mail naar de afzender hiervan.

Wenst u meer informatie van het Landschapsnetwerk? Mail naar info@landschapsnetwerkbrummen.nl

www.landschapsnetwerkbrummen.nl